

Planinitiativ

Områderegulering for nye Smøla vindkraftverk

Smøla Kommune

Prosjekt: Nye Smøla vindkraftverk

Revisjon

Rev nr	Dato	Kommentar
01	04.03.2025	Sendt til Smøla kommune

Innholdsfortegnelse

1	Generell informasjon	3
2	Innledning	3
2.1	Bakgrunn og formål	3
2.2	Om Statkraft	3
2.3	Formålet med planinitiativet	4
2.4	Lovgrunnlag	4
2.5	Samordnet plan- og konsesjonsprosess og kommunens beslutningspunkter	5
3	Foreslått planområde	6
4	Planstatus og føringer	7
4.1	Planstatus	7
5	Ønsket tiltak	9
5.1	Etablering av nye Smøla vindkraftverk	9
5.2	Avvikling av eksisterende Smøla vindkraftverk	10
5.3	Funksjonell og miljømessig kvalitet	10
6	Tiltakets virkninger på miljø og samfunn	11
6.1	Erfaringer med eksisterende vindkraftverk og utviklingen av det nye	11
6.2	Kunnskapsgrunnlag fugl	11
6.3	Virkninger av nye Smøla vindkraftverk skal utredes	12
7	Konsekvensutredning	13
8	Samfunnssikkerhet – risiko og sårbarhet	13
9	Planprosess og medvirkning	13
9.1	Varsling av planoppstart	13
9.2	Medvirkningsprosess	13

Vedlegg: Grunneierliste

1 Generell informasjon

Forslagsstiller: Statkraft Energi AS

Kontaktperson: Silvia Brown Bergly
Tlf: +47 995 22 872
E-post: silviabrown.bergly@statkraft.com

Arealplanlegger i Statkraft: Kristina Stokke
Tlf: +47 922 44 879
E-post: kristina.stokke@statkraft.com

Planinitiativ er utarbeidet av arealplanlegger i Statkraft. Fagkyndig plankonsulent vil bli anskaffet for å utarbeide planforslag og tilhørende dokumenter.

Liste over eiendommer innenfor planområdet med gårds- og bruksnummer følger som vedlegg.

2 Innledning

Planinitiativet omhandler planlegging av et nytt vindkraftverk på Smøla, som erstatter dagens Smøla 1 og 2 vindkraftverk. Det nye vindkraftverket planlegges på samme område som dagens vindkraftverk, og vil i stor grad gjenbruke eksisterende infrastruktur som veier, kraftlinjer og servicebygg. Gamle vindturbiner skal tas ned og nye settes opp. Installert effekt vil være på 150MW, det samme som i dag. Nye Smøla vindkraftverk vil følge de samme planprosessene hos kommune og NVE som et nytt vindkraftverk.

2.1 Bakgrunn og formål

Smøla vindkraftverk ble bygget ut i to byggetrinn. Smøla 1 ble satt i drift i 2002 med 20 stk. 2 MW vindturbiner og Smøla 2 ble satt i drift i 2005 med 48 stk. 2,3 MW vindturbiner.

Regionen har planer om industriutvikling og vil ha behov for mer fornybar kraftproduksjon i årene fremover. Det er derfor et mål for Statkraft å fortsette produksjonen av ny fornybar energi fra et nytt, oppgradert Smøla vindkraftverk med nye moderne vindturbiner når de gamle tas ut av drift. Å fornye et allerede utbygd vindkraftverk er en god mulighet for å legge til rette for økt produksjon av fornybar energi uten at det innebærer vesentlige nye inngrep.

Levetiden for de eksisterende vindturbinene i Smøla vindkraftverk forventes å være omkring 25-30 år. Statkraft ønsker derfor å fase ut og erstatte dagens Smøla vindkraftverk med et nytt vindkraftverk innen år 2030, dette kaller vi i plan- og konsesjonsprosessen for nye Smøla vindkraftverk. Prosjektet omfatter både planlegging for nedlegging av det eksisterende vindkraftverket, og etablering av nytt vindkraftverk.

2.2 Om Statkraft

Statkraft har utviklet og bygget ut landbasert vindkraft i mer enn 20 år. Statkraft er største eier og operatør av vindkraftanlegg på land i Norge og drifter ca. 1000 MW – noe som utgjør omtrent en fjerdedel av norsk vindkraftproduksjon. Gjennom mange år med utvikling, utbygging og drift både i Norge og internasjonalt har Statkraft et solid kompetansegrunnlag som danner basis for nye prosjekter.

Statkraft har lang erfaring og tilstedeværelse på Smøla og i regionen rundt, både gjennom vann- og vindkraftverk. Gjennom mer enn 20 års drift av vindparkene på Smøla og Hitra har vi god kjennskap til regionen. Statkraft har i tillegg erfaring fra nyere tid med utvikling og utbygging av Hitra 2 og Geitfjellet, som stod ferdige i 2019 og 2020.

Statkraft er 100 % eid av staten og har et langsiktig perspektiv på investeringer og drift av våre anlegg i Norge. Statkraft er opptatt av å kunne bidra til en positiv utvikling lokalt og regionalt, blant annet ved å benytte leverandører som bidra til lokal og regional verdiskaping og arbeidsplasser. Statkraft eier og drifter vindkraftverk i mange norske kommuner, og er godt i gang med å utvikle nye vindkraftprosjekter i Norge.

Statkraft har et stort fokus på bærekraft i alle prosjekter. Utbyggingen skal gjennomføres på en mest mulig skånsom måte for natur og omgivelser. Målet er å redusere negative virkninger mest mulig og samtidig få mest mulig nytte igjen for de inngrep som gjøres.

2.3 Formålet med planinitiativet

Planinitiativet er en forespørsel til Smøla kommune om oppstart av planarbeid for områderegulering for nye Smøla vindkraftverk jf. plan- og bygningsloven (pbl) §12-8. Planinitiativet er utarbeidet i henhold til Forskrift om behandling av private forslag til detaljregulering etter plan- og bygningsloven.

Formålet med planinitiativet er å kortfattet redegjøre for formål og rammer for planarbeidet, og på den måten legge et godt grunnlag for et oppstartsmøte og videre dialog med Smøla kommune om planarbeidet.

Statkraft ber om at Smøla kommune inviterer til oppstartsmøte snarlig etter at planinitiativet er behandlet i kommunen. Statkraft er positive til at også NVE deltar i oppstartsmøte, jf. ny veileder om planlegging og konsesjonsbehandling av vindkraftanlegg på land¹. I henhold til veilederen sendes også planinitiativet i kopi til NVE som en orientering om at Statkraft ønsker å starte arbeidet med plan- og konsesjonsprosessen.

2.4 Lovgrunnlag

Landbasert vindkraft skal etter endringer i plan- og bygningsloven (pbl) av 1. juli 2023 behandles både som en konsesjonssak i Norges vassdrags- og energidirektorat (NVE) og en plansak i kommunen. Det går frem av pbl § 12-1 at planavklaringen for vindkraft som hovedregel skal skje ved områderegulering. Områderegulering utarbeides normalt av kommunen, men jf. pbl § 12-2 kan kommunen overlate til private å utarbeide forslag til områderegulering for konsesjonspliktige vindkraftanlegg etter energiloven. Videre går det frem av § 12-2 at «For områdereguleringer for vindkraftanlegg gjelder reglene om behandlingsmåten for private reguleringsplanforslag i § 12-3 andre ledd, § 12-8 og § 12-11.»

Det er NVE som etter en samlet vurdering avgjør om det kan gis konsesjon for vindkraftverket med hjelpeanlegg. NVE kan bare gi konsesjon dersom samfunnsnyttan av tiltaket er positiv og det samtidig er tatt hensyn til andre miljø- og samfunnsinteresser. Tiltaket må være planavklart etter plan- og bygningsloven (pbl) før NVE kan fatte konsesjonsvedtak, jf. energiloven § 2-2.

Planområdet for dagens Smøla vindkraftverk er både avsatt i kommuneplanens arealdel med formål næringsvirksomhet, og regulert gjennom detaljreguleringsplan for Smøla vindkraftverk byggetrinn 1 vedtatt 13.09.2001 (planid 20010002) og reguleringsplan for Smøla vindkraftverk byggetrinn 2 vedtatt 20.02.2003 (planid 20030001), med tilhørende bestemmelser.

¹ [Planlegging og konsesjonsbehandling av vindkraftanlegg på land \(regjeringen.no\)](#)

Fordi dette er detaljreguleringsplaner hvor veier, turbinplassering etc. er detaljert gjennom kart og bestemmelser, vil det å basere en fornying av Smøla vindkraftverk på gjeldende plangrunnlag medføre mange dispensasjonsforhold. Statkraft vurderer det derfor som riktig å starte planprosess for å utarbeide ny områderegulering som er hovedregelen i lovverket når det gjelder krav til planavklaring for vindkraft nå, og dette er avklart med Smøla kommune.

2.5 Samordnet plan- og konsesjonsprosess og kommunens beslutningspunkter

Med virkning fra 1. juli 2023 ble plan- og bygningsloven og energiloven endret slik at vindkraftverk på land som hovedregel både krever områderegulering og anleggskonsesjon. Forarbeidene til lovendringen og ny veileder om planlegging og konsesjonsbehandling av vindkraftanlegg på land legger til grunn at planprosessen og konsesjonsprosessen i stor grad kan skje samtidig. Samtidig behandling forutsetter god koordinering mellom NVE og kommunen, og samordning av beslutningspunkter etter henholdsvis plan- og bygningsloven og energiloven.

Hovedtrinnene i den forventede samordnede plan- og konsesjonsprosessen er vist i figur 1. De grønne og røde tomlene i figuren illustrerer kommunens beslutningspunkter i prosessen.

Planinitiativet er det første beslutningspunktet i prosessen, og kommunens behandling av planinitiativet skjer før konsesjonsprosessen kan starte. Dersom kommunen behandler planinitiativet positivt og vedtar at Statkraft kan starte planarbeid, vil Statkraft utarbeide et felles dokument for planprogram for plansaken og melding for konsesjonssaken, med forslag til utredningsprogram. Dette sendes så på en felles høring av NVE dersom kommunen samtykker til dette, før kommunen skal behandle planprogrammet, som er det andre kommunale beslutningspunktet.

Dersom planprogrammet fastsettes av kommunen og utredningsprogrammet fastsettes av NVE, vil Statkraft gjennomføre konsekvensutredning og utarbeide planforslag (der kommunen er ansvarlig myndighet) og konsesjonssøknad (der NVE er ansvarlig myndighet). Kommunens første- og andregangsbehandling av planforslaget er tredje og fjerde kommunale beslutningspunkt i planprosessen. NVE kan ikke fatte konsesjonsvedtak før kommunen har fattet planvedtak.

Etter at kommunen har fattet planvedtak og NVE fattet konsesjonsvedtak, vil det utarbeides en detaljplan for vindkraftverket som skal godkjennes av NVE. Detaljplanen skal konkretisere utbyggingsplanene innenfor de rammene som er gitt i konsesjonen, inkludert avvikling av eksisterende anlegg. Planen skal beskrive hvordan anlegget skal bygges innenfor den konsesjonen som er gitt, og hvordan miljøhensyn som er som har kommet fram i konsesjonsprosessen skal ivaretas. Kommunen vil være høringspart for detaljplanen, og vil gjennom det ha mulighet til å påvirke den endelige utformingen av vindkraftverket.

Figur 1: Framstilling av trinnene i samordnet plan- og konsesjonsprosess. De grønne og røde tomlene illustrerer kommunens beslutningspunkter. Kilde: Statkraft

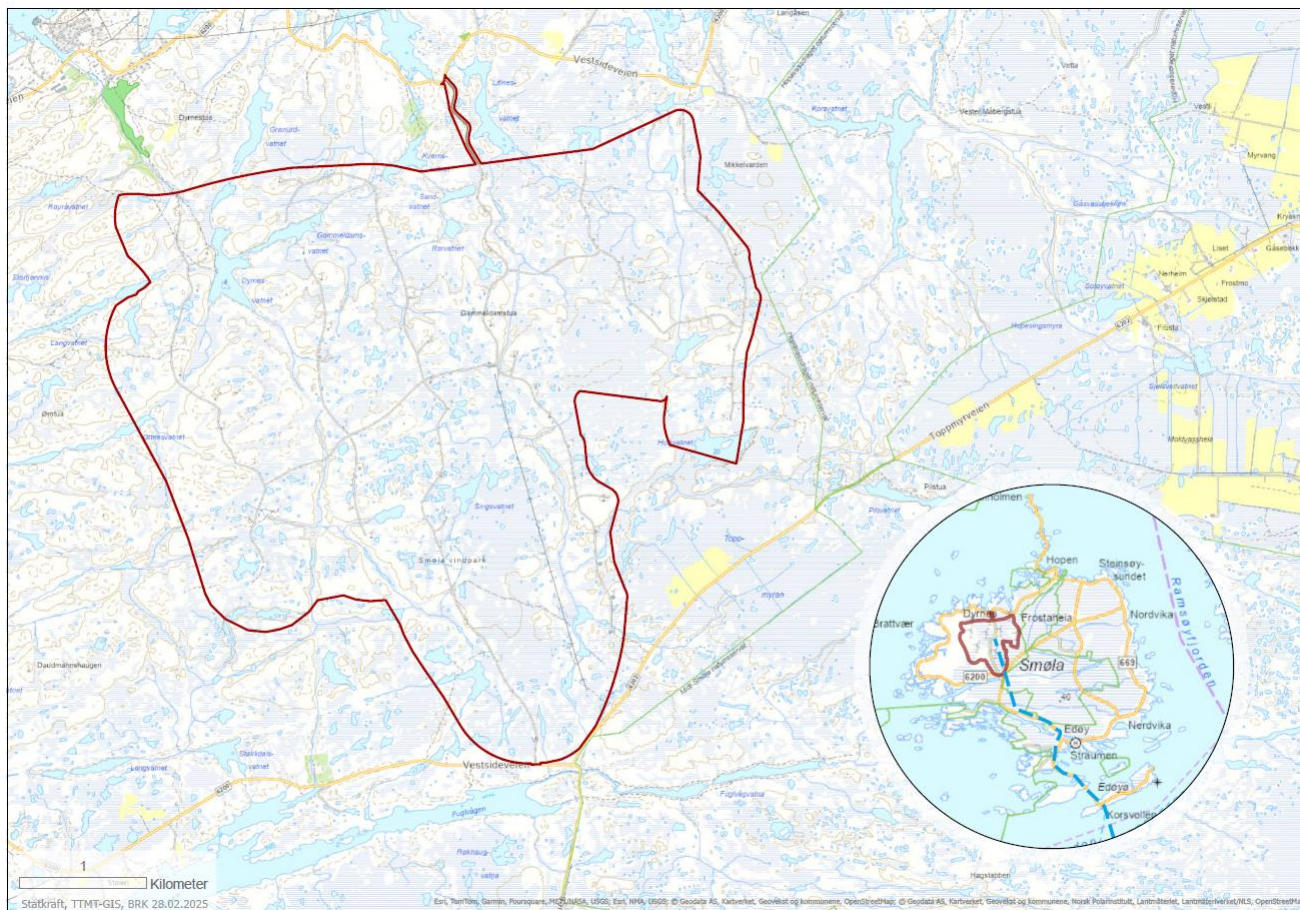
3 Foreslått planområde

Planområdet som legges til grunn for nye Smøla vindkraftverk er basert på det tidligere konsesjonsgitte området, og samsvarer i all hovedsak med dette. Ut over det tidligere konsesjonsgitte området er det lagt til noen mindre utvidelser i planområdet for nye Smøla vindkraftverk. Dette gjelder noe utvidelse langs adkomstveien og noe utvidelse i nord-øst. Området som er regulert gjennom de to reguleringsplanene for henholdsvis byggetrinn 1 (planid 20010002) og 2 (planid 20030001) av eksisterende Smøla vindkraftverk og det konsesjonsgitte området samsvarer i stor grad.

Langs adkomstveien fra nord er planområdet utvidet noe på begge sider av adkomstveien for å hensynta et eventuelt behov for å gjøre endringer eller utvidelser på veien i forbindelse med transport av større turbinkomponenter. I nord-øst er det lagt til en liten utvidelse på inntil 30 m, for å legge til rette for å i størst mulig grad gjenbruke eksisterende infrastruktur ved plassering av nye turbiner. Større turbiner har større sveipområde, og planområdet er utvidet for å ivareta at sveipt areal ligger innenfor planområdet. Det understrekes at det ikke planlegges fysiske tiltak som f.eks. plassering av turbiner i arealet utvidelsen utgjør. Utvidelsen i nord-øst gjør at planområdet kommer noe nærmere grensa mot Hopavassdraget naturreservat, som inngår i verneplan for våtmark.

I tillegg til mindre utvidelser av planområdet, er det også et område i sør-vest som er tatt ut av planområdet. Området er ikke i bruk i dag og skal ikke tas i bruk i nye Smøla vindkraftverk.

Planområdet for nye Smøla vindkraftverk utgjør et område på 16,69 km².

Figur 2: Kart over planområdet for nye Smøla vindkraftverk.

Tiltaket planinitiativet omfatter er i all hovedsak i samsvar med eksisterende arealformål i kommuneplanens arealdel og de eksisterende reguleringsplanene for Smøla vindkraftverk. I liten grad berører utvidelsen av planområdet noe areal som er avsatt til LNFR-formål i kommunens arealdel. Langs adkomstveien berører planområdet noe areal som inngår i hensynssone H730 «bevaring kulturmiljø». I tillegg er det i kommuneplanens arealdel hensynssone H570 «reguleringsplan skal fortsatt gjelde» der arealet er regulert gjennom reguleringsplanene for Smøla vindkraftverk byggetrinn 1 og 2, denne berøres naturlig nok av planområdet.

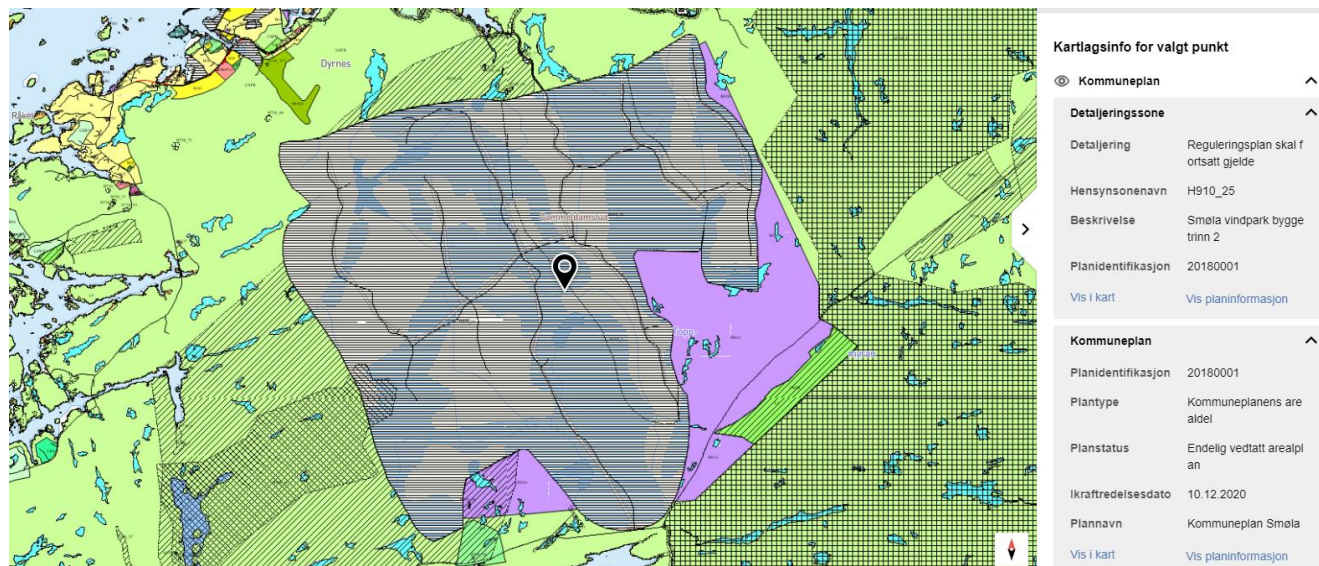
4 Planstatus og føringer

4.1 Planstatus

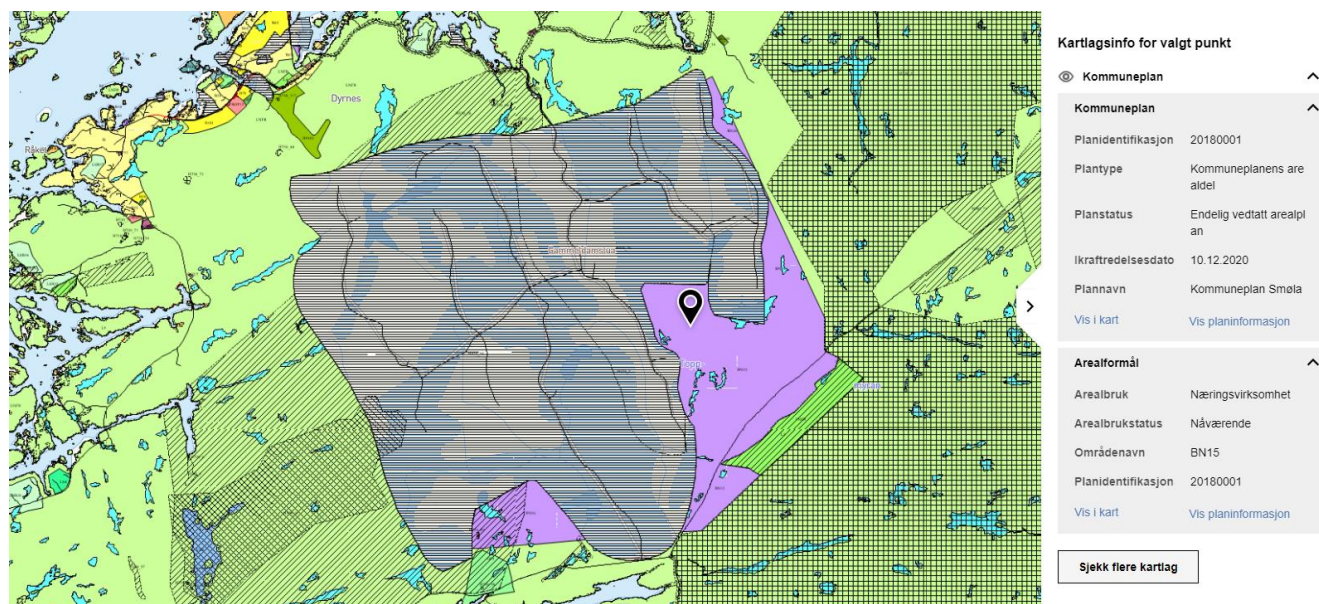
Eksisterende vindkraftverk er regulert gjennom reguleringsplan for byggetrinn 1 vedtatt 13.09.2001 (planid 20010002) og reguleringsplan for byggetrinn 2 vedtatt 20.02.2003 (planid 20030001), med tilhørende bestemmelser. I reguleringsplanene er området regulert til spesialområde vindpark, spesialområde bevaring av kulturminne, spesialområde frisiktsone ved vei og fareområde høyspentledning.

I kommuneplanens arealdel for Smøla kommune 2020-2032 vedtatt dato 10.12.2020 er området som er regulert til vindpark gjennom de to reguleringsplanene for byggetrinn 1 og byggetrinn 2 av vindkraftverket vist med hensynssone H910_25 -

reguleringsplan skal fortsatt gjelde. Noe areal som ligger utenfor området som er regulert og opparbeidet som vindpark, er i kommuneplanen avsatt til næringsvirksomhet. Se figur 3 og 4.

Figur 33: Området som er regulert gjennom detaljreguleringsplan for Smøla vindkraft byggetrinn 1 og 2. Kilde: kommunekart.com

Figur 44: Areal avsatt til næringsvirksomhet i kommuneplanens arealdel. Kilde: kommunekart.com

Kommunedelplan for vindkraft 2000-2012, vedtatt 27.03.2001, definerer to områder på Smøla som kan være potensielle vindkraftområder på Smøla, kalt R1 og R2. Eksisterende Smøla vindkraftverk ligger innenfor område R1, se figur 5.

Figur 55: Kommunedelplan for vindkraft, vedtatt 27.03.2001. Kilde: kommunekart.com

5 Ønsket tiltak

5.1 Etablering av nye Smøla vindkraftverk

Nye Smøla vindkraftverk vil bestå av færre, men kraftigere og større vindturbiner enn dagens. Det legges opp til at hver enkelt vindturbin får en høyere installert effekt sammenliknet med dagens turbiner. Dette innebærer færre turbiner, og samtidig et potensiale for å øke produksjonen betydelig. Et fornyet vindkraftverk vil i hovedsak holdes innenfor området som i dag er regulert til vindkraft, med noen utvidelser for å legge til rette for større turbiner. Et nytt vindkraftverk vil ha samme totale installert effekt som i dag, dvs. 150 MW. Statkraft vil utrede muligheten for å installere noe mer enn nettbegrensningen på 150 MW for å optimalisere utnyttelsen av vindressursen i området (overkapasitet).

Ved fornying av vindkraftverket ønsker vi å gjenbruke så mye som mulig av den allerede etablerte infrastrukturen knyttet til vindkraftverket, da dette er en god mulighet til å legge til rette for å produsere mer fornybar energi uten at det medfører vesentlige nye inngrep. Det er derfor et mål for nye Smøla vindkraftverk at eksisterende infrastruktur som adkomstvei, interne veier i vindparken, kraftlinje, transformatorstasjon, servicebygg med mer gjenbrukes i størst mulig grad. Behov for tiltak utenfor planområdet, for eksempel vei og kai, vil avklares i den videre prosessen.

Fordi det er snakk om færre, men større og kraftigere vindturbiner i nye Smøla vindkraftverk, vil de nye turbinene i liten grad bli plassert på nøyaktig de samme punktene i terrenget som de gamle vindturbinene selv om det i stor grad vil bli forsøkt å plassere de nye vindturbinene langs eksisterende veinett. Hvordan turbinene vil plasseres i forhold til hverandre vil avhenge av flere faktorer, blant annet terreng og grunnforhold, og et ønske om å begrense vaketap (reduert produksjon grunnet turbulens fra nærliggende vindturbiner). Med bakgrunn i dette kan det bli behov for å bygge noe ny internvei til de nye vindturbinene. I tillegg må det etableres nye og større kranoppstillingsplasser.

Konseptvalg:

Underveis fram mot konseptvalget som legges fram i dette planinitiativet har Statkraft presentert for Smøla kommune flere alternative forslag til løsning for nye Smøla vindkraftverk. Statkraft har tidligere vurdert å kombinere vindkraft og solkraft i planområdet til vindkraftverket. Videre har Statkraft vurdert økt installert effekt >150 MW med tanke på at nytt regional- og sentralnett kunne bli realisert innen 2030. Dette er ikke realistisk i dag. Solenergi på Smøla har ikke vist seg lønnsomt med dagens tilgjengelige teknologi og ble derfor tatt ut.

5.2 Avvikling av eksisterende Smøla vindkraftverk

Parallelt med at det skal planlegges et nytt vindkraftverk, skal det også utarbeides en plan for nedlegging av det gamle vindkraftverket. Denne planen skal utvikles gjennom både planprogram/melding, og planforslag/konsesjonssøknad. I detaljplanen som lages etter konsesjon skal også nedlegging av det gamle vindkraftverket beskrives detaljert. Her skal det legges vekt på å beskrive hvordan riving og fjerning av de gamle vindturbinene skal foregå, og hvordan dette skal koordineres med bygging av nye vindturbiner. Det vil vurderes hvordan arealer som er i bruk i Smøla vindkraftverk nå, men som ikke skal benyttes i nye Smøla vindkraftverk, best kan tilbakeføres. Metode og omfang for dette vil beskrives i detaljplanen som skal godkjennes av NVE.

Klima og sirkulærøkonomi er grunnpillarer i Statkrafts bærekraftstrategi. Denne inkluderer blant annet en ambisjon om å nå null utslipp innen 2040 og bli en sirkulær virksomhet i 2050. Statkraft er i samtaler med leverandører om gjenbruk og resirkulering av komponenter fra vindturbiner og for å utvikle markedet og mulighetene som ligger i dette. Vi ønsker å øke resirkulerings- og gjenbruksgraden av produkter og materialer fra det gamle vindkraftverket basert på prinsippene i avfallshierarkiet. Det innebærer først og fremst å gjenbruke så mye av komponentene som mulig, og for de komponentene som har nådd endt levetid håndtere materialene på mest mulig bærekraftig måte. Vi vil unngå deponi av vingbladene. Stål og andre metaller utgjør 80-90% av materialene i de fleste turbiner, og dette kan i stor grad resirkuleres i dag. Hvordan de ulike komponentene skal håndteres vil være en sentral del av planen for avvikling.

5.3 Funksjonell og miljømessig kvalitet

Et vindkraftverk kan ha både positive og negative virkninger med hensyn til miljøet. Det kan påvirke landskap og terreng, og endre følelsen av å være i utmark. Utbygging av vindkraft er en balansegang mellom naturhensyn, lokal påvirkning og tilstrekkelig tilgang på fornybar energi. Å fornye et eksisterende vindkraftverk er en unik mulighet til å produsere mer fornybar energi, uten å ta i bruk større nye og urørte arealer. Statkraft jobber for å utvikle de prosjektene som har den rette balansegangen mellom alle forhold. Statkraft har en ambisjon om å bruke all lærdom og erfaringer fra det eksisterende Smøla vindkraftverk til å utvikle og optimalisere nye Smøla vindkraftverk på en måte som gjør at fordelene overstiger ulempene, og med mål om å redusere negative konsekvenser av det eksisterende vindkraftverket.

6 Tiltakets virkninger på miljø og samfunn

6.1 Erfaringer med eksisterende vindkraftverk og utviklingen av det nye

Mere enn 20 års drift av Smøla vindkraftverk har gitt viktige erfaringer om konsekvenser for miljø og samfunn på Smøla. Erfaringene vil benyttes som grunnlag for å minimere negative konsekvenser for omgivelsene under planleggingen av nye Smøla vindkraftverk.

I 2015 ble det av Norconsult gjennomført etterundersøkelser av konsekvensene som ble utredet i konsekvensutredningen som ble gjennomført i 1999 som grunnlag for planleggingen og konsesjonssøknaden for dagens Smøla vindkraftverk. Undersøkelsene viste at det var godt samsvar mellom det som ble beskrevet i utredningene og den faktiske situasjonen som er observert på Smøla. Dette gjelder i stor grad for utredningene for landskap (visuelle virkninger), kulturminner, vegetasjon, fauna (eks. fugl), friluftsliv, landbruk og annen arealbruk, forurensing og avfall, skyggekast, støy og samfunnsmessige virkninger (kommunale inntekter, næringsliv og sysselsetting). Økte kommunale inntekter og positive virkninger for næringsliv og sysselsetting som følge av vindkraftverket er godt kjent på Smøla. De faktiske konsekvensene for øvrige temaer ble vurdert som akseptable til små negative. For temaene støy og skyggekast ble det rapportert om tidvis merkbar støy og skyggekast ved bosettinger nord for vindkraftverket (Dyrnes og Råket). For friluftsliv pekte etterundersøkelsen på positive virkninger ved at veier i vindkraftverket har gitt økt bruk til friluftaktiviteter (sykling, vandring osv.) av et tidligere relativt vanskelig farbart terreng.

For fugleliv ble det tidlig i driftsperioden (etter at Smøla 2 ble satt i drift høsten 2005) registrert død havørn i vindkraftverket. Statkraft satte derfor allerede i 2007 i gang et forskningsprosjekt for å øke kunnskapsgrunnlaget og registrere funn av død fugl som har kollidert med vindturbiner. Ulike forskningsprosjekter har pågått fram til i dag (se oversikt i kap. 6.2). Dette gir et unikt kunnskapsgrunnlag for å utforme et nytt vindkraftverk som vil redusere konflikten med fugl i forhold til dagens situasjon.

I prosessen fram mot konsesjonssøknad for nye Smøla vindkraftverk vil det bli gjennomført en oppdatert etterundersøkelse som grunnlag for nye konsekvensutredninger. Målet skal være å bruke kunnskapen fra dette til å lage et optimalt design av nye Smøla vindkraftverk. I tillegg til temaer som har vært utredet tidligere er det i regelverket for konsekvensutredninger kommet til både skjerping av krav og også nye utredningstemaer, blant annet skal hensynet til flaggermus utredes. I arbeidet med utforming av utredningsprogram i melding/planprogram må det sikres at alle relevante temaer er med. Her vil ikke minst Smøla kommune og Smøla samfunnet bidra med innspill.

6.2 Kunnskapsgrunnlag fugl

Smøla er et viktig område for fugl, og det har i mange år vært forsket på hvordan vindkraftverket påvirker fuglelivet på øya. Vindparker påvirker fugl på flere ulike måter. De viktigste påvirkningene er direkte tap av leveområder, fortrenging, barrierevirkninger og kollisjoner. Hvilke påvirkning utbygging av vindkraft har, varierer fra sted til sted, ut ifra topografi, vegetasjon og hvilke arter som blir påvirket.

Det er ikke mulig å avbøte alle effektene en utbygging kan ha på fugl. Erfaringsmessig vil noen fugler fortrennes fra, eller miste sine leveområder og noen fugler vil trolig kolliderer med turbintårn og turbinblader. Statkraft har imidlertid ambisjoner om å redusere ulempen som utbyggingen vil medføre for både trekkende og stedegne fugler til et minimum. For å kunne innfri på dette er det avgjørende å ha nøyaktig og god kunnskap om fuglelivet i området.

Få, om noen, vindkraftparker er bedre undersøkt med hensyn på fugl enn Smøla. Området har vært gjenstand for flere større forskningsprosjekter fra 2007 og helt fram til i dag på havørnbestanden. Nedenfor følger en kort oppsummering av prosjektene:

1. **Birdwind (2007 – 2010):** Dette pionerprosjektet økte kunnskapen om havørnas arealbruk og adferd. Det ble funnet en sterk korrelasjon mellom flyveaktivitet og kollisjonsrisiko, spesielt i vårmånedene mars – mai.
2. **DT.Bird (2011):** Statkraft installerte to DTBird-systemer i Smøla vindpark for å detektere fugler og aktivere lydsignaler for å unngå kollisjoner. Systemet ble testet over ett år, men ble ikke vurdert som tilfredsstillende.
3. **INTACT (2013 – 2016):** Målet var å teste ut tiltak som økte synligheten på rotorbladene og turbintårnene. Resultatene viste god effekt på liryra, men det var vanskeligere å konkludere for havørn.
4. **Long term impacts of Smøla wind farm on the local population of white-tailed eagle (2020 – 2023):** Årlige inventeringer og systematiske søk viste at havørnbestanden på Smøla har vært stabil til økende og at havørnene har tilpasset seg vindparken.
5. **Repowering Smøla wind-power plant (2015):** NINA vurderte effektene av to ulike layout for en fornyet Smøla vindpark. Begge layoutene ble forventet å ha redusert negativ effekt på havørn.

Nye utredninger i 2025

I vurderingen om hvordan Smøla skal fornyes, vil eksisterende kunnskap om fugl brukes og ny kunnskap innhentes for å sikre at et nytt vindkraftverk får minst mulig effekt på fugl. Den forrige utredning i forbindelse med fornying av vindkraftverket på Smøla har vist at man kan redusere kollisjonsrisikoen betydelig ved å redusere antall turbiner og plassere dem der konsekvensene er minst. Samtidig kan maling av turbintårn/blader som gjør dem mer synlige for fugl, samt ny teknologi som detekterer fugl, være aktuelle avbøtende tiltak. Statkraft er i gang med å planlegge en ny utredning for dagens planlagte fornyingsprosjekt i samarbeid med NINA. Utredningen vil sette søkelys på potensielle konflikter for fuglelivet av de endringene vi vurderer samt mulige avbøtende tiltak.

6.3 Virkninger av nye Smøla vindkraftverk skal utredes

Virkninger fra nye Smøla kan få for miljø og samfunn skal utredes. Dette gjelder virkninger fra vindkraftverket både innenfor og utenfor planområdet. Fordi det kan bli snakk om færre og større turbiner i nye Smøla vindkraftverk sammenlignet med det eksisterende vindkraftverket, kan dette endre virkningene. Det kan også være virkninger knyttet til at turbinene antageligvis ikke vil plasseres på akkurat samme sted som de eksisterende turbinene. Dette kan være virkninger i form av støy, skyggekast, synlighet av luftvernlys og virkninger på naturmangfold og landskap. Dette er tema som skal utredes, og utredningene skal bygge på kunnskapsgrunnlaget og erfaringene fra bygge- og driftsfase av det eksisterende vindkraftverket.

Nye utredninger, sammen med tidligere utredninger og nye vurderinger av dagens situasjon vil gi et godt grunnlag for å optimalisere nye Smøla vindkraftverk med mål om å redusere negative konsekvenser forårsaket av det eksisterende vindkraftverket. Ved å gjenbruke eksisterende infrastruktur der det er mulig, vil man redusere omfanget av nye virkninger.

7 Konsekvensutredning

Nye Smøla vindkraftverk skal konsekvensutredes iht. krav i plan- og bygningsloven kapittel 14 og forskrift om konsekvensutredninger. Vindkraftverket er omfattet av forskriftens § 6 bokstav c, jf. Vedlegg I nr. 28 (vindkraftverk med installert effekt over 10 MW og som er konsesjonspliktig etter energiloven), med krav om melding. Vindkraftverk som utløser krav om områderegulering er også omfattet av forskriftens § 6 bokstav a, med krav om planprogram. Det skal for dette prosjektet derfor utarbeides både melding og planprogram.

Formålet med konsekvensutredningen er å sørge for at alle virkningene nye Smøla vindkraftverk kan ha blir grundig belyst og vurdert. Konsekvensutredningen vil være en del av beslutningsgrunnlaget når kommunen senere i prosessen skal ta stilling til om områdereguleringen skal vedtas og når NVE skal vurdere om det kan gis konsesjon til tiltaket.

Det skal utarbeides et forslag til konsekvensutredningsprogram som beskriver hvilke temaer som skal utredes som del av plan- og konsesjonsprosessen, og dette vil bli sendt på høring. Statkraft vil ta utgangspunkt i NVEs forslag til mal for nye utredningskrav for vindkraftverk på land som grunnlag for konsekvensutredningsprogrammet som skal utarbeides for prosjektet.

8 Samfunnssikkerhet – risiko og sårbarhet

Som en del av planforslaget skal det utarbeides en risiko- og sårbarhetsanalyse (ROS-analyse) for nye Smøla vindkraftverk.

9 Planprosess og medvirkning

9.1 Varsling av planoppstart

Oppstart av planarbeid skal varsles, normalt samtidig med at forslag til planprogram legges ut på høring, i tråd med bestemmelsene i PBL §§ 12-8 og 12-9. Kunngjøring om oppstart av planarbeid skal trykkes i minst én lokal avis og ellers gjøres tilgjengelig på kommunens nettsider.

Berørte grunneiere, rettighetshavere og naboer til planområdet vil bli kontaktet direkte av Statkraft i forbindelse med varsling om oppstart av planarbeid.

Berørte myndigheter som foreløpig er identifisert (listen er ikke uttømmende): Møre og Romsdal fylkeskommune, Statsforvalteren i Møre og Romsdal, Norges vassdrags- og energidirektorat, Luftfartstilsynet, Forsvaret, eventuelle nabokommuner, m.m.

9.2 Medvirkningsprosess

Generelt legger Statkraft vekt på å sikre gode prosesser for informasjon og medvirkning i alle våre tiltak med offentlig og allmenn interesse. I tillegg til direkte kontakt med offentlige etater, gjennomfører Statkraft også grunneiermøter og folkemøter. Statkraft vil også opprette en lokalbasert samrådsgruppe for prosjektet. Det vil bli opprettet en nettside for prosjektet og når det er hensiktsmessig deler vi ut brosjyrer for å nå bredere ut med informasjon om prosjektet.

Statkraft ønsker dialog med kommunen om prosesser for samarbeid og medvirkning, og ber om at dette blir tema i oppstartsmøtet.
